

Kontrollutvalget i Ål kommune

MØTEBOK

Møte dato/tid	Torsdag 01. juni 2023, kl. 09.00-12.30
Møtested	Møterom «Hemsen», Tingstugu i Ål
Medlemmer/vara-medlemmer til stede i møtet	Leder: Edvin Ræstad Medlem: Torleiv Dengerud Medlem: Kjersti Elise H. Løyte Medlem: Jan Egil Grue Varamedlem: Knut Arne Svarteberg
Forfall	Nestleder: Borgny H. Andersson
Andre til stede i møtet eller via Teams	Rådmann Karsten Popp Dideriksen Økonomisjef Arne Fredriksen, t.o.m. sak 19/23 Regnskapssjef Veronica Bæra, t.o.m. sak 19/23 Innkjøpsrådgiver Linda Sjemmedal Regnskapsrevisor Vidar Fekjan, Viken kommunerevisjon IKS, t.o.m. sak 19/23 <u>Via Teams:</u> Forvaltningsrevisor Gjermund Røren, Viken kommunerevisjon IKS, under sak 20/23
Sekretariat	Hanne Heen Wengen
Behandlet saker	17-20/23

DAGSORDEN:

Orienteringer

- Orientering fra rådmann om aktuelle saker/temaer.

Saksliste

Sak 17/23	Revisor informerer	2
Sak 18/23	Ål kommune årsregnskap 2022 – kontrollutvalgets uttalelse	3
Sak 19/23	Ål Kraftverk KF årsregnskap 2022 – kontrollutvalgets uttalelse	5
Sak 20/23	Rapport «Eierskapskontroll Ål kommune»	6

Saker til orientering

1. Praktisering av anbudsregler i Ål kommune 10

Eventuelt

- **Godkjenning av innkallingen og sakslisten:**
Enstemmig godkjent.
- **Formell godkjenning og signering av møtebok:**
Møtebok fra 13.04.2023 ble enstemmig godkjent og signert.
- **Neste møte:** 07.09.2023

Kontrollutvalget i Ål kommune
MØTEBOK

Orienteringer:

Fra ordfører:

Ordfører hadde ikke anledning til å delta.

Fra rådmann:

Herunder bl.a.:

- Bolig-tilskudd
90 søkere som har vist interesse. Tilskuddet er vedtatt endret fra kr. 500 000,- til kr. 300 000,-. De fleste opprettholder likevel sin søknad.
Netto søkere som ikke allerede bor i Ål er ca. 20 %.
- Barnehage
Det jobbes med å opprette en midlertidig barnehageavdeling, grunnet mange tilflyttere med barn.
- Rekruttering
Mange vakante stillinger og mange nye må rekrutteres.
I administrasjonen skal 3 av 6 lederstillinger erstattes; økonomisjef, oppvekstsjef og HR-sjef.
Ny økonomisjef er ansatt og starter i aug./sept. Nåværende økonomisjef vil ha en deltidsstilling etter august og kommunen kan leie ham på timebasis ut året.
Foreløpig ikke ansatt ny rektor på ungdomsskolen – stillingen er lyst ut.
- Opprettelse av næringstomter på Vangen på Torpo er i gang. Mange interessenter, foreløpig ingen tomter solgt.
- Matfiskprosjekt
Landbasert oppdrettsanlegg er under prosjektering og vil evt. ligge på Kleivi. Anlegget vil ha store avfallsmengder av fiske-møkk og søker måter å kunne gjenbruke dette, evt. som gjødsel i jordbruk e.l.

SAKSLISTE:

Sak 17/23 Revisor informerer
--

Dokumenter:

Saksopplysninger:

Revisor informerer om relevante saker/temaer.

Revisor må påregne at kontrollutvalget vil drøfte saken/stille oppfølgingsspørsmål i møtet.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Møtebehandling:

Regnskapsrevisor Vidar Fekjan informerte om bl.a.:

- Fra nyttår og frem til nå har arbeidet til revisjonen handlet om årsoppgjør for 2022.
- Mengden avregninger til Fortum medførte en sen rapportering fra Ål Kraftverket KF og revisjonen kom sent i gang. Revisjonsberetningen var først klar i går.
-

Kontrollutvalget i Ål kommune

MØTEBOK

- Både kommunen og kraftverket har frist 22. februar til å avlegge årsregnskapet. Begge regnskapene ble for sent avlagt og revisor rakk ikke fristen til å avlegge revisjonsberetning 15. april. Revisor utarbeidet av denne årsak en midlertidig revisjonsberetning for både kommunen og kraftverket.
- Arbeidet med forenklet etterlevelsesk kontroll, med frist for rapportering til k-utvalget den 30. juni, er i gang. Denne gang er temaet kontraktsoppfølging.
- Statusbrevet – oppsummering etter årsoppgjørsrevisjon vil bli klar til behandling i k-utvalgets møte 07. september.

Vedtak:

Enstemmig vedtak:

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Sak 18/23 Ål kommune årsregnskap 2022 – kontrollutvalgets uttalelse

Dokumenter:

- Årsregnskap 2022 for Ål kommune
- Årsberetning 2022 for Ål kommune
- Revisjonsberetning 2022
- Foreløpig revisjonsberetning, datert 17.04.2023
- Kontrollutvalgets uttalelse

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget skal ifølge kommunelovens § 14-3 tredje ledd og forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3 andre ledd gi sin uttalelse om årsregnskapet og årsberetning til kommunestyret.

Uttalelsen må være formannskapet i hende før de skal avgi sin innstilling til vedtak om årsregnskapet og årsberetningen til kommunestyret.

Formannskapet avgir sin innstilling om årsregnskapet og årsberetningen, og kommunestyret vedtar etter planen kommunens årsregnskap og årsberetning i møte 15.05.2023.

Årsregnskapet og årsberetningen skal legges fram i samsvar med lover og forskrifter og gir uttrykk for kommunens økonomiske stilling pr. 31.12.2022.

Det er et nytt lovkrav at kontrollutvalget skal uttale seg om årsberetningen. Lovkravene i årsberetningen er som følger:

- a) Forhold som er viktig for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid.
- b) Vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene.
- c) Virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunens eller innbyggerne.
- d) Tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard.
- e) Den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling.
- f) Hva kommunen eller fylkeskommunen gjør for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26.

I revisjonsberetningen skal revisor uttale seg om årsberetningen inneholder de opplysninger som lov og forskrift krever.

På grunn av forsinket regnskapsavleggelse fra kommunen ble ikke regnskapet til Ål kommune for 2022 ferdig revidert iht. fristen 17. april 2023, jf. kommuneloven § 24-8.

Kontrollutvalget i Ål kommune

MØTEBOK

Følgelig avla Viken kommunerevisjon IKS iht. regelverket en foreløpig revisjonsberetning, datert 17.04.2023, hvor det fremgår at revisjonen ikke er gjennomført innen fristen, Den foreløpige beretningen ble trukket tilbake i det regnskapet var ferdig revidert og endelig revisjonsberetning ble oversendt kommunen.

Grunnlaget for kontrollutvalgets uttalelse har vært det avlagte årsregnskapet og årsberetningen til Ål kommune for 2022, samt revisjonsberetning for 2022. Kontrollutvalget bestemmer selv hvilke forhold som skal omtales i uttalelsen, men det vil være naturlig å ta med spesielle forhold som omtales i revisjonsberetningen.

Kontrollutvalget har mottatt bekreftelse fra oppdragsansvarlig regnskapsrevisor Vidar Fekjan i Viken kommunerevisjon IKS, datert 05.09.2022, på at han er uavhengig, oppfylder sine forpliktelser og har nødvendig kompetanse og erfaring.

Plan for møtet:

Rådmannen inviteres til møtet og anmodes om redegjøre for årsregnskap og årsberetning for 2022. Revisor anmodes om å redegjøre for revisjonsarbeidet og revisjonsberetningen for 2022.

Rådmannen og revisor må påregne at kontrollutvalget vil drøfte saken og stille oppfølgingsspørsmål i møtet.

Etter behandling av saken vil kontrollutvalgets uttalelse oversendes til kommunestyret med kopi til formannskapet. Uttalelsen følger som vedlegg i den videre saksbehandlingen av årsregnskapet og årsberetningen.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget slutter seg til fremlagt uttalelse.

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning for 2022 oversendes til kommunestyret.

Møtebehandling:

Økonomisjef Arne Fredriksen redegjorde for årsregnskapet, bl.a. følgende:

- Regnskap mot revidert budsjett, herunder bl.a.:
 - Investeringskostnader kr. 38,5 mill. – revidert budsjett kr. 39, mill.
 - Driftsinntekter kr. 686 mill. – revidert budsjett kr. 602 mill.
- Netto driftsresultat kr. 63,3 mill. – resultatgrad ca. 10 % (anbefales minimum 1,75 %).
- Netto driftsresultat inkl. konsolidert regnskap kr. 192 mill.
- Avsetning til disposisjonsfond kr. 65 mill. Pr. 31.12.22 er disposisjonsfondet på kr. 160 mill.
- En del av kraftinntektene vil brukes til nedbetaling av gjeld. Budsjettforslag å betale ned med kr. 200 mill.

Regnskapsrevisor Vidar Fekjan redegjorde for revisjonsberetningen, herunder bl.a.:

- Kommunen avla årsregnskapet etter fristen 22. februar.
- Revisjonen har måttet vente med å ta årsoppgjøret fordi man ble på etterskudd med avstemming og dokumentasjon.
- Revisjonsberetningen har konkludert med forbehold om registrering og dokumentasjon.
- Noe regnskapsmessige feil som ikke påvirker konklusjonen i revisjonsberetningen, men som vil bli rapportert i brev.
- Regnskapet er godkjent av revisjonen.

Kontrollutvalget drøftet forslaget til sin uttalelse og la til et merknadspunkt i teksten.

Vedtak:

Enstemmig vedtak:

Kontrollutvalget slutter seg til følgende fremlagt uttalelse, med tillegg av et merknadspunkt:

«Kontrollutvalgets vurdering og anbefaling:

Kontrollutvalget vurderer at årsregnskapet og årsberetningen for Ål kommune er lagt fram i samsvar med lov og forskrifter og gir uttrykk for kommunens økonomiske stilling pr. 31.12.2022.

Kontrollutvalget i Ål kommune

MØTEBOK

Etter kontrollutvalgets vurdering er forholdene tilfredsstillende besvart, behandlet og opplyst i årsregnskap, noter og årsberetning for 2022 og presentasjonen av årsregnskapet tilfredsstillende brukerne sitt informasjonsbehov.

Kontrollutvalget mener at revisjonsberetningen viser at kommunen i all hovedsak har betryggende rutiner for kommuneregnskapet.

Kontrollutvalget vil imidlertid bemerke følgende:

- *Kommunen har det siste året ikke vært ajour med registrering og dokumentasjon av bokføringen. Kommunen har ikke tilfredsstillende rutiner for avstemming og dokumentasjon for flere vesentlige balansekonti slik bokføringsloven § L1 krever.*

Kontrollutvalget viser til revisjonsberetningen og anbefaler at kommunestyret godkjenner Ål kommune sitt årsregnskap og årsberetning for 2022.»

Kontrollutvalgets uttalelse til Ål kommune sitt årsregnskap og årsberetning for 2022 oversendes til kommunestyret.

Sak 19/23 Ål Kraftverk KF årsregnskap 2022 – kontrollutvalgets uttalelse

Dokumenter:

- Resultatregnskap Ål Kraftverk KF 2022
- Balanse Ål Kraftverk KF 2022
- Noter til regnskap Ål Kraftverk KF 2022
- Note 1 – Forenklet resultatregnskap fordelt på område
- Årsmelding Ål Kraftverk KF 2022
- Styrets årsmelding Ål Kraftverk KF 2022, usignert
- Revisjonsberetning 2022
- Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet

Saksopplysninger:

Ål Kraftverk KF er et kommunalt foretak (KF). Virksomheten er en del av kommunen som juridisk person. På grunnlag av tilsynsansvaret etter kommunelovens § 23-2, samt forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3 skal kontrollutvalget gi sin uttalelse til årsregnskapet for virksomheten.

Grunnlaget for kontrollutvalgets saksbehandlingen har vært det avlagte årsregnskapet med noter og årsmelding for Ål Kraftverk KF for 2022.

Kontrollutvalget har mottatt bekreftelse fra oppdragsansvarlig regnskapsrevisor Vidar Fekjan i Viken Kommunerevisjon IKS, datert 05.09.2022, på at han er uavhengig, oppfyller sine forpliktelser og har nødvendig kompetanse og erfaring.

I møtet:

Daglig leder i Ål Kraftverk KF, Geir Tretterud, inviteres til møtet for å redegjøre for årsregnskapet. Tretterud må påregne at kontrollutvalget vil drøfte saken og stille oppfølgingsspørsmål i møtet.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget slutter seg til fremlagt uttalelse.

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning for 2022 oversendes til kommunestyret.

Kontrollutvalget i Ål kommune

MØTEBOK

Møtebehandling:

Økonomisjef Arne Fredriksen redegjorde kort for følgende:

- Kraftsalget ga høye inntekter i 2022 grunnet prisnivået på strøm.
- Ikke all kraften var prissikret.
- Kraftverket hadde et overskudd på kr. 252,7 mill.
- Regnskapsmessig overføring etter skatt til kommunen i 2022 kr. 95 mill.
- Rabatt-ordningen på strøm til innbyggere og næring.

Kontrollutvalget drøftet forslaget til sin uttalelse og la til et merknadspunkt i teksten.

Vedtak:

Enstemmig vedtak:

Kontrollutvalget slutter seg til følgende fremlagt uttalelse, med tillegg av et merknadspunkt:

«Kontrollutvalgets uttalelse til Ål Kraftverk KF sitt årsregnskap

Kontrollutvalget vurderer at årsregnskapet og årsmeldingen for Ål Kraftverk KF er lagt fram i samsvar med lov og forskrifter og gir uttrykk for Ål kraftverk KF sin økonomiske stilling pr. 31.12.2022.

Etter kontrollutvalgets vurdering er forholdene tilfredsstillende besvart, behandlet og opplyst i årsregnskap, noter og årsmelding for 2022, og presentasjonen av årsregnskapet tilfredsstillende brukerne sitt informasjonsbehov.

Kontrollutvalget vil imidlertid bemerke følgende:

- *Foretaket er etter regnskapsloven § 1-5 å anses som stort foretak. Det er ikke utarbeidet kontantstrøm-opstilling etter regnskapsloven § 6-4.*

Kontrollutvalget er for øvrig ikke kjent med forhold, fremkommet i dialog med revisor, som kunne hatt betydning for utvalgets uttalelse.

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner Ål Kraftverk KF sitt årsregnskap og årsmelding for 2022.»

Kontrollutvalgets uttalelse til Ål Kraftverk KF sitt årsregnskap og årsberetning for 2022 oversendes til kommunestyret.

Sak 20/23 Rapport «Eierskapskontroll Ål kommune»
--

Dokumenter:

- *Rapport «Eierskapskontroll Ål kommune»*

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget skal føre kontroll med forvaltningen på vegne av kommunestyret. Viktige verktøy i dette arbeidet er oppgaver som gjennomføres av kommunens valgte revisor, jf. kommuneloven (koml.) § 23-2, herunder bl.a.:

- *Forvaltningsrevisjon:* En systematisk vurdering av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak, jf. koml. § 23-3.
- *Eierskapskontroll:* En vurdering av om kommunens eierinteresser i selskaper forvaltes iht. regelverk, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. koml. § 23-4.

Mens regnskapsrevisjon gjennomføres som et fast oppdrag av kommunens valgte revisor, gjennomføres forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller etter bestilling fra kontrollutvalget

Kontrollutvalget i Ål kommune

MØTEBOK

Eierskapskontroll:

Det ligger til kontrollutvalgets ansvar og myndighet iht. kommuneloven § 23-2 bokstav d) å påse at «*det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)*»

Eierskapskontroll dreier seg om kontroll av hvordan kommunen følger opp sitt eierskap i enten heleide eller delvis eide selskaper. Dette gjelder både aksjeselskaper og interkommunale selskaper.

Kommune har eierinteresser i bl.a.: *IKT Hallingdal, Vinn AS Hallingdal, Hallingdal brann- og redningsteneste IKS og Hallingdal Renovasjon IKS.*

I kontrollutvalgsmøtet 12.09.2022 – sak 22/22 redegjorde forvaltningsrevisor Torkild Halvorsen for eierskapskontroll, herunder bl.a.:

- Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Som f.eks.:
 - Har kommunen tydelige føringer for eierskapene sine?
 - Utøves eierskapet av selskapet opp mot etablerte normer for god eierstyring, kommunens vedtatte eierstyring generelt og spesifikke krav til styring i selskapet?
 - Har kommunen utarbeidet og jevnlig revidert selskapets styringsdokumenter som eierskapsmelding o.l.
 - Har kommunen etablert god kommunikasjon mellom kommunestyret og selskapet.
 - Har kommunen gode rutiner for hvilken kompetanse og erfaring som legges til grunn ved valg av representant, og er det utarbeidet instruks for representanten?

I drøftingen fremkom bl.a.:

- Bør eierskapskontrollen basere seg på å undersøke eierskapsmeldingen, om den er iht. lov og forskrift, og gir den føringer for hvordan kommunen styrer sine eierskap.
- Revisjonen kan ta utgangspunkt i nåværende eierskapsmelding og evt. gi anbefalinger på endringer som bør utføres. Om forslag til revidert eierskapsmelding foreligger i 1. kvartal av 2023 kan revisjonen kontrollere denne og rapportere resultatet til kontrollutvalget.
- Målsetningen må være at når eierskapsmeldingen framlegges for kommunestyret til behandling, har revisjonen og kontrollutvalget vurdert det ferdige forslag til ny eierskapsmelding.

Kontrollutvalget vedtok følgende:

«Kontrollutvalget ber forvaltningsrevisor utarbeide en prosjektplan på området eierskapskontroll, basert på punkter fremkommet i møtet, samt utarbeide en økonomisk kalkyle av prosjektet til kontrollutvalgets møte 21. november 2022.»

I kontrollutvalgets møte 21.11.2022 – sak 32/22 redegjorde forvaltningsrevisor Halvorsen for prosjektplanen, herunder bl.a.:

- I og med kommunen i liten grad eier egne selskaper foreslås en overordnet tilnærming, basert på at kommunen utarbeider den lovpålagte eierskapsmeldingen.
- Problemstilling i prosjektet er foreslått med følgende: Har kommunen utarbeidet og jevnlig revidert eierskapsmeldingen.
- Før revisjonen startet arbeidet med prosjektet bør revidert eierskapsmelding først ha blitt fremmet for kommunestyret.

Kontrollutvalget vedtok følgende:

«Kontrollutvalget bestiller, av Viken kommunerevisjon IKS, en eierskapskontroll basert på fremlagt prosjektplan. Rapportering av eierskapskontrollen forventes fremlagt for kontrollutvalget innen sommeren 2023.»

Kontrollutvalget i Ål kommune

MØTEBOK

Fra eierskapskontrollen:

Problemstilling:

Har kommunen en politisk vedtatt eierskapsmelding og revideres denne jevnlig?

Formål:

Formålet med denne eierskapskontrollen var å undersøke om Ål kommune forvalter sine eierinteresser i tråd med lovkrav, etablerte normer for god eierstyring, samt kommunestyrets egne vedtak og forutsetninger på området.

Vurdering:

Utdrag fra Viken kommunerevisjon IKS sin vurderinger opp mot kommunens eierstyring:

Kommunen har utarbeidet eierskapsmelding for de to siste valgperiodene og tilfredsstillende derfor kravet til loven for denne perioden. Eierskapsmeldingen fra mars 2023 er ut fra de områder vi har vurdert i denne også tilfredsstillende.

Kommunen har ikke fulgt opp egne krav til revidering og planer på området siden disse ble vedtatt i 2019.

Kommunen har fastsatt regler for deltakelse i kommunens selskaper gjennom generalforsamling/ årsmøte/representantskap, men reglene vurderes å ha svakheter.

Vi vurderer at krav til styringsdialogen med eide selskaper burde vært fastsatt noe mer detaljert i enkelte, viktige selskaper.

Rådmannens rolle er fastsatt i eierskapsmeldingen fra 2023, men den har etter vår vurdering en svakhet.

Det er en styrke at det er etablert former for samarbeid kommunene imellom i Hallingdalsregionen i form av Regionrådet, felles kontrollutvalgsmøter og rådmannsmøter.

Det beskrives i kommunens eierskapsmelding krav, for de fleste selskaper, rapportering til eier. Men det er også selskaper hvor dette ikke er et beskrevet krav. Eierskapsmeldingen kunne med fordel listet opp selskaper ut fra vurdert risiko for kommunen og krav til rapportering/oppfølging ut fra dette.

Praksis viser at kommunestyret får forelagt årsmeldinger eller tilsvarende for selskapene.

Det savnes en årlig sak eller punkt i kommunens årsmelding hvor en vurderer kommunens eierskap opp mot kommunens formål med selskapene/samarbeidene.

Rapportens anbefalinger:

1. Ved neste revidering av kommunens eierskapsmelding bør det innarbeides krav til eierskapsstyring som kan bidra til å lukke svakheter. Eksempler på dette er bedre spesifisering av krav til rådmannens tilrettelegging for politisk styringsdialog. Videre krav til løpende vurdering av driften i det enkelte selskap ut fra om selskapet er vesentlig for kommunen eller ikke.
2. Det bør innføres tiltak for å bedre den årlige rapporteringen til eier slik som rapportering på status opp mot formål for de viktigste selskapene til kommunen.

Plan for møtet:

Forvaltningsrevisor anmodes om å redegjøre for rapporten «Eierskapskontroll Ål kommune» og den anbefalinger.

Forvaltningsrevisor må påregne at kontrollutvalget vil drøfte saken og stille oppfølgingsspørsmål i møtet.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen og rapporten «Eierskapskontroll Ål kommune» til etterretning.

Kontrollutvalget oversender saken og rapporten til kommunestyret med følgende innstilling:

Rapporten er et godt grunnlag for Ål kommune til å styrke og forbedre eierskapsmeldingen og eierskapsstyringen. Kommunestyret ber rådmannen om å innarbeide tiltak i henhold til rapportens anbefalinger:

1. Ved neste revidering av kommunens eierskapsmelding bør det innarbeides krav til eierskapsstyring som kan bidra til å lukke svakheter. Eksempler på dette er bedre spesifisering av krav til rådmannens tilrettelegging for politisk styringsdialog. Videre krav til løpende vurdering av driften i det enkelte selskap ut fra om selskapet er vesentlig for kommunen eller ikke.

Kontrollutvalget i Ål kommune

MØTEBOK

2. Det bør innføres tiltak for å bedre den årlige rapporteringen til eier slik som rapportering på status opp mot formål for de viktigste selskapene til kommunen.

Møtebehandling:

Forvaltningsrevisor Gjermund Røren redegjorde, via Teams, for følgende:

- **Metode**

Det er innhentet følgende informasjon;

- dokumentanalyse, dvs. gjennomgang av interne rutiner, styrende dokumenter og rapportering på området.
- det er også gjennomført intervjuer og samtaler via teams, spørsmål/svar via epost om området.

- **Problemstilling:**

Har kommunen en politisk vedtatt eierskapsmelding og revideres denne jevnlig?

- **Formål:**

Formålet med denne eierskapskontrollen var å undersøke om Ål kommune forvalter sine eierinteresser i tråd med lovkrav, etablerte normer for god eierstyring, samt kommunestyrets egne vedtak og forutsetninger på området.

- **3 vurderingskriterier ut fra problemstilling:**

1. Kommunen skal minst en gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret og inneholde lovpålagte krav.

Revisjonens vurdering:

- Kommunen har utarbeidet eierskapsmelding for de to siste valgperiodene og tilfredsstillende derfor kravet til loven.
 - Eierskapsmeldingen fra mars 2023 er ut fra områder vi har vurdert i dette kapittelet også tilfredsstillende. Den inneholder oppdatert oversikter over kommunens eide selskaper og formål, eierandeler og verdien på disse. Dette er ut fra foreløpig balanse, da regnskap ikke var avlagt da vi vurderte dette.
 - Kommunen har ikke fulgt opp egne krav til revidering og planer på området siden disse ble vedtatt i 2019. Det er krav til revidering av eierskapsmelding annet hvert år og behandling av årlige planer for eierskapskontroll i kommunens kontrollutvalg.
2. Kommunen bør årlig rapportere om tilstanden for selskapene til kommunestyret.
 - Kommunen har fastsatt regler for deltakelse i kommunens eide selskapers generalforsamling/årsmøte/representantskap, men denne har svakheter. Representasjon i kommunens selskap er fastsatt ut fra eierandel. Dette burde vært fastsatt ut fra både økonomisk og samfunnsmessig, tjenesteproduserende viktighet for kommunen. Slik fastsatt representasjon er nå, kan kommunen unnlate å delta på generalforsamlingen i kommunens økonomisk største selskap.
 - Revisjonen vurderer at krav til styringsdialogen med eide selskaper burde vært fastsatt noe mer detaljert i enkelt viktige selskaper. Men vi ser av gjennomgangen at en i praksis har tilpasset styringsdialog med eide selskaper ut fra økonomisk og samfunnsmessig, tjenesteproduserende viktighet for kommunen.
 - Rådmannens rolle er fastsatt i eierskapsmeldingen fra 2023, men den har etter vår vurdering en svakhet. Av siste setning fra rådmannens rolle i eierskapsmeldingen fremgår det at «sette i verk eigarpolitikken som kommunestyret vedtak». Rådmannens verktøy for å iverksette

eierskapspolitikken til kommunen synes også noe uklar, da rådmann opp mot AS og IKS ikke har noen direkte formell myndighet. Hvordan dette skal gjøres i praksis bør presiseres bedre.

3. Kommunen bør ha avklart styringsdialog mellom kommune og selskapene både når det gjelder politisk ansvar og administrativt ansvar.

- Det beskrives i kommunens eierskapsmelding krav, for de fleste selskaper, rapportering til eier. Men det er også selskaper hvor det ikke er et beskrevet krav. Eierskapsmeldingen kunne med fordel listet opp selskaper ut fra vurdert risiko for kommunen og krav til rapportering/oppfølging ut fra dette.
- Praksis viser at kommunestyret får forelagt årsmeldinger eller tilsvarende for selskapene. Disse legges ofte frem uten saksfremlegg som vurderer selskapets situasjon ut fra kommunens formål med eierskapet. Det savnes en årlig sak eller punkt i kommunens årsmelding hvor en vurderes kommunens eierskap opp mot kommunens formål med selskapene/samarbeidene.

Kontrollutvalget i Ål kommune

MØTEBOK

- **Konklusjon:**

Opp mot formål og problemstilling har vi gjennomgått tre vurderingskriterier med til sammen åtte underpunkter til krav ut fra vurderingskriteriene.

Revisjonen vurderer at kommunen etterlever krav til eierskapskontroll og styring fullt ut på tre av disse punktene. Kommunen etterlever delvis krav på fire punkter og etterlever ikke kravet på ett punkt.

Rådmannen har gitt følgende tilbakemelding på rapporten:

«Visar til korrespondanse kring **Rapport eierskapskontroll**. Rådmannen kjennar seg igjen i rapporten og har ingen merknad til den.»

Møtedeltakerne drøftet eierskapskontroll og bl.a. følgende fremkom:

- Rollen til kommunens styrerepresentanter.
Som medlem i kommunestyret jobber man for kommunens beste, mens som styrerepresentant jobber man for bedriftens beste.
- Det er anbefalt at politikere ikke får verv i styrene, for å unngå dobbeltrolle.
- Kommunens representant i styret skal rapportere tilbake til kommunestyret.
- Folkevalgte-opplæringen bør inneholde eierskapsstyring.
- Tidsperspektiv for revidering av eierskapsmeldingen er revisjon om ca. 2 år.

Vedtak:

Enstemmig vedtak:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen og rapporten «Eierskapskontroll Ål kommune» til etterretning.

Kontrollutvalget oversender saken og rapporten til kommunestyret med følgende forslag til vedtak: Rapporten er et godt grunnlag for Ål kommune til å styrke og forbedre eierskapsmeldingen og eierskapsstyringen.

Kommunestyret ber rådmannen om å innarbeide tiltak i henhold til rapportens anbefalinger:

1. *Ved neste revidering av kommunens eierskapsmelding bør det innarbeides krav til eierskapsstyring som kan bidra til å lukke svakheter. Eksempler på dette er bedre spesifisering av krav til rådmannens tilrettelegging for politisk styringsdialog. Videre krav til løpende vurdering av driften i det enkelte selskap ut fra om selskapet er vesentlig for kommunen eller ikke.*
2. *Det bør innføres tiltak for å bedre den årlige rapporteringen til eier slik som rapportering på status opp mot formål for de viktigste selskapene til kommunen.*

Saker til orientering:

1. Praktisering av anbudsregler i Ål kommune

Dokument: - *Forespørsel fra kontrollutvalget til rådmannen, datert 03.05.2023*

K-utvalget har mottatt en henvendelse fra en innbygger vedr. kommunens praktisering av anbudsregler. På bakgrunn av henvendelsen anmoder kontrollutvalget rådmannen om gi en skriftlig tilbakemelding på nedenstående spørsmål, samt redegjøre for denne i møtet.

1. Er entreprenør og kommune bundet av avtalen ved gjennomføring av entreprisen.
2. Kan vilkår endres underveis i prosessen.
3. Dersom endringer skjer hvordan blir da et konkurransefortrinn sett på i forhold til andre anbydere.
4. Hvordan forholder kommunen seg til brukere etter inngått anbudsavtale.
 - A. Blir brukerne informert om regelverket i anbudet.
 - B. Inngår kommune/forbruker noen form for avtale som samsvarer med anbudsreglene til entreprenør.
 - C. Dersom vilkår endres hvordan forholder kommunen seg til bruker om endret vilkår.
 - D. Kan kommunen ensidig endre vilkår eller regler og pålegge bruker at disse skal bli fulgt.

Kontrollutvalget i Ål kommune
MØTEBOK

- E. Har kommunen hjemmel til å gi bruker pålegg om gjennomføring uavhengig av om dette avviker fra regelverket.
- F. Har bruker mulighet til å klage på endrede forutsetninger – og hvordan fungerer prosedyrene for klagebehandling i et tilfelle der bruker klager.

Orienteringen fra rådmannen utsettes til neste møte i k-utvalget.

Eventuelt:

Ål, 01.06.2023

For kontrollutvalget

Hanne Heen Wengen (*sign.*)
Kontrollutvalgssekretariat for Ål kommune

Kopi sendt: Ordfører, rådmann, kommunens postmottak, Viken kommunerevisjon IKS

Møtebok godkjent:

Ål, ___ / ___ - _____

Edvin Ræstad
leder

Torleiv Dengerud
nestleder

Kjersti Elise H. Løyte
medlem

Jan Egil Grue
medlem

Knut Arne Svarteberg
varamedlem